

EFTERAFGRØDER

Alternative efterafgrøder sået efter høst

> LEA STAAL, SEGES

Korsblomstrede efterafgrøder som olieræddike og gul sennep er effektive efterafgrøder, og er de mest benyttede efterafgrøder i Danmark. Erfaringer tyder på, at olieræddike ligesom gul sennep kan opformere kålbrot, og vedligeholde sygdommen i sædskifter med hyppig rapspyknings. Herudover er der et stort ønske fra erhvervet om at introducere nye efterafgrødetyper. Derfor blev der ligesom i 2017 startet forsøg med alternative efterafgrødearter. I 2017 var havre den mest lovende alternative efterafgrøde. De højeste plantedækker blev opnået af olieræddike og Terra Gold TG1 blandingen.

I 2018 er der etableret 6 demonstrationer, hvor der har indgået fem arter og tre blandinger. Der er tale om demonstrationer uden gentagelser, og derfor skal resultaterne tolkes med forsigtighed. Efterafgrøderne bedømmes på dækningsgrad. Det er ikke alle arter og blandinger der er godkendte efterafgrøder.

Alle efterafgrødearter er sået senest 15. august og nedbragt tidligst 20. oktober. Forfrugten har været korn, som er blevet høstet senest 10. august. Resultaterne ses i tabel 1.

Det lune efterår har givet gode betingelser for efterafgrøderne, som opnår en højere dækningsgrad i 2018 end i 2017. Blanding 2 og TG Carbon Farm opnår de højeste dækningsgrader på henholdsvis 80 og 81 procent ultimo oktober. Begge blandinger udvikler sig hurtigt, og opnår allerede samme dækningsgrad ultimo september som de andre efterafgrødetyper opnår ultimo oktober. Det kan skyldes, at disse blandinger indeholder kvælstoffikserende arter.

Klinter indgik også i forsøgsserien i 2017, hvor den opnåede en dækningsgrad på 41 procent ultimo oktober. I 2018 dækker klinter 32 procent af jorden. Både Klinter og

TABEL 1. Dækningsgrader af alternative efterafgrødearter sået efter høst i demonstrationsforsøg (T1)

Efterafgrøder	Arter/sorter	Udsæds- mængde	Efterafgrødedækning i procent	
		kg pr. ha	ultimo sep.	ultimo okt.
<i>2018. 6 demonstrationer</i>				
1.	Bibernelle	25	7	14
2.	Klinter	25	20	32
3.	Vårbyg, Elmeri	100	52	57
4.	Vårbyg, Evergreen	100	50	60
5.	Vinterhavre	80	35	56
6.	Blanding 1 ¹⁾	68	42	63
7.	Blanding 2 ²⁾	47	64	80
8.	TG Carbon Farm ³⁾	50	74	81
9.	Olieræddike	10	61	65
13.	Havre	80	32	39

¹⁾ Blanding 1 indeholder 8 kg persisk kløver, 60 kg havre.

²⁾ Blanding 2 indeholder 4 kg persisk kløver, 30 kg boghvede, 13 kg fodervikke, 10 kg sandhavre.

³⁾ TG Carbon Farm indeholder 5 kg olieræddike, 10 kg sandhavre, 5 kg honningurt, 7,5 kg boghvede, 7,5 kg pannonisk vikke, 7,5 kg bukkehorn, 7,5 kg alexandrinekløver.

Bibernelle opnår generelt lave dækningsgrader og konkurrerer svagt mod ukrudt og spildkorn.

Blanding 1, vinterhavre og begge sorter af vårbyg opnår alle en dækningsgrad på omkring 60 procent (mellem 56 og 63) ultimo oktober. Begge sorter af vårbyg har god vækst fra starten af forsøget og opnår en dækningsgrad omkring 50 procent i løbet af september, hvorefter væksten stagnerer, og de når en endelig dækning på omkring 60 procent. Omvendt ses at blanding 1 og vinterhavre begge vokser moderat indtil ultimo september, hvorefter væksten accelererer. Blanding 1 indeholder en stor andel havre, og resultaterne fra 2018 viser, at havre muligvis kan producere biomasse senere på sæsonen end andre arter.

Dækningsgraden af efterafgrøder ved forskellige såtidspunkter

I denne demonstration er dækningsgraden af olieræddike og havre belyst ved 4 forskellige såtidspunkter. Såtidspunkter og resultater fremgår af figur 1.

Olieræddike sået 15. august dækker 65 procent, havre sået 15. august opnår en dækningsgrad på 42 procent;

FOTO: JES HASSELBALGH, VKST RINGSTED

FOTO: ERIKS PEDERSEN, DJURSLAND LANDBOFORENING

Øverst ses Blanding 2 den 20. oktober ved forsøget af VKST, Ringsted. Nederst ses Terra Gold Carbon Farm den 20. oktober ved Djursland Landboforening.

mens havre sået ti dage senere (25. august) når en dækningsgrad på 49 procent.

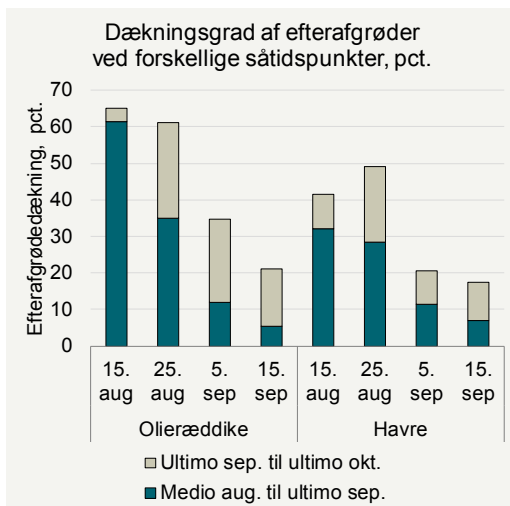
Resultaterne for både havre og olieræddike viser en stor effekt af såtidspunktet. Der er generelt en faldende dækningsgrad ved senere såtidspunkter, bortset fra havre sået den 25. august, som har en markant højere dækningsgrad end havre sået ti dage tidligere. Udsættelse af såtidspunktet fra august til september medfører for begge efterafgrøder meget lave plantedækker, som ikke opfylder mindstekravet til dækningsgrad ifølge reglerne om efterafgrøder.

Olieræddike og kålbrok

> GHITA CORSDEN NIELSEN, STINE STYRUP BANG, SEGES

Kålbrok i forskellige olieræddikesorter

Der er gennemført 4 forsøg, hvor forskellige olieræddikesorters modtagelighed for kålbrok er undersøgt. Forsøgene er anlagt i marker med naturlig smitte af kålbrok. Angrebsgraden på en kålbrokmodtagelig (Butterfly) og kålbrokresistent (Alasco) vinterrapsort er også undersøgt. Alle kålbrokresistente vinterrapsorter har samme resistensgen. Der er fundet smitteracer af kålbrok i Danmark, som kan angribe kålbrokresistente sorter, hvorfor

FIGUR 1. Den procentvise dækningsgrad af havre og olieræddike ved forskellige såtidspunkter. Den blå del af søjlen viser væksten fra medio august til ultimo september. Den grå søjle viser væksten fra ultimo september til ultimo oktober, og begge søjler sammenlagt viser således den samlede vækst over hele forsøgsperioden målt i procent dækningsgrad. Udsædsmængder: 10 kg olieræddike pr. ha (sort: Agronom) og 80 kg havre pr. ha (sort: Harmony) (T1).

resistente sorter kun skal dyrkes ved formodet smitte i marken.

Det fremgår af tabel 2, at de kraftigste angreb af kålbrok på alle 4 lokaliteter er fundet i den kålbrokmodtagelige

Angreb af kålbrok i led 4 (olieræddikesorten Ikarus) hhv. led 11 (modtagelig vinterraps) i forsøg 004. I led 4 er kålbrokindex 0,8 og i led 11 er kålbrokindex 22,1. I led 4 er kun fundet en enkelt angreben plante ud af 80 undersøgte planter, mens der i led 11 er fundet 11 hårdt angrebne planter ud af 80, men også en del uangrebne planter (58 planter).